WASHINGTON D C

І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА ŠVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 31-го СЕРПНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 31, 1967 No. 158. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Середа, 30-го серпня 1967 р.

В АМЕРИЦІ

ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКА ВІЛЬНА ТОРГОВЕЛЬНА Асоціяція робить перші кроки до спільноторговельного ринку, який має обійняти цілу Південну і Середущу Америку. В Асунсіоні в Параґваї з'їхалися закордонні міністри 11-ох латинських держав. Відкрив наради параґвайський президент Альфредо Стреснер, який привітав делеґатів. Йому відповів болівійський міністер закордонних справ Волтер Ґавара. На предсідника нарад вибрали міністра закордонних справ Параґваю — Раула Вапену Пастора. Ціллю цих нарад — привести до координації між Централько Американським Спільним Ринком і Південною Американською групою держав в справі пільгових торговельних тариф між вищезгаданими державами.

23 КОНҐРЕСМЕНИ РЕСПУБЛІКАНЦІ ЗАКИДАЮТЬ демократичному Урядові, що він нічого не робить в тому напрямку, щоб поборювати злочини в цій країні. Ці конґресмени підписали довшу заяву разом із десятьма рекомендаціями, як треба б поборювати злочини. Ці рекомендації майже такі самі, які предложила Президентові Крайова Комісія в справах злочинів. В заяві республіканських конґресменів закидається Урядові, що він досі не зголосив жадного проєкту в цій справі, спинивши при цьому здійснювання плянів президента Кеннеді. Республіканці кажуть, що поборювання вбогости не має нічого спільного з боротьбою проти злочинів. Не можна знищити вбогости, коли не поведеться боротьби проти злочинів.

ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, ЩО МЕНШАЄ відсоток тих американців, які підтримують Уряд в справі війни у В'єтнамі. Опитування аґенції публічної опінії Луїса Гарріса виявили, що впродовж шістьох тижнів число прихильників війни впало з 72-ох відсотків до 61-го. Число тих, які домагаються можливо якнайскорше залишити війну у В'єтнамі, збільшилося з 24 відсотків до 34-ох. Шість тижнів тому 51 відсоток опитуваних були за те, щоб збільшити воєнні зусилля у війні, бо цим способом можна буде її скорше закінчити. Тепер цей відсоток зменшився до 37. Тільки 12 відсотків опитуваних вірять, що Північний В'єтнам може сам почати переговори, а 61 відсоток знає, що Ганой є контрольований Комуністичним Китаєм або СССР.

В ЗДА ОДИН МІЛЬЙОН ЖІНОК є налоговими алькоголіками. Так твердить лікарський директор Меморіяльного Санітаріюму в Савт Аттлеборо в Массачусетсі д-р Лоренс А. Сенсмен. Д-р Сенсмен промовляв на Конвенції Жіночої Християнської Абстинентської Унії у Філядельфії і подав інформації про жінок - алькоголіків. Він подав, що всі ті жінки алькоголіки, які лікувалися в Меморіяльнім Санітаріюмі, почали пити на 2 - 3 роки перед 20-ткою, або на початку двадцятих років. Пиття почалося на товариських прийняттях в школах і коледжах. Жінки алькоголіки пересічно одружені, є матерями двоїх дітей. Вони мають 40 років, але виглядають набагато старші.

У СВІТІ

НА ПАНАРАБСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ „НА ВЕРШИНАХ" У ХАРТУМІ В СУДАНІ ГОЛОВНИМИ СПРАВАМИ МАЮТЬ БУТИ — проєкт компромісового замирення арабських країн із Ізраїлем та компромісове замирення між Єгиптом і Савді Арабією в справі Ємену. Проєкт компромісу з Ізраїлем, що його пред'явив був югославський президент Тіто під час своїх відвідин в Єгипті, Сирії й Іраку передбачує зворот Ізраїлем арабських земель з вільним доступом ізраїльців до „стіни плачу" в Єрусалимі, згоду на свобідну кораблеплавбу Ізраїлю по затоці Акаби й Суезькому каналі, але під чужими прапорами, та кінець формального воєнного стану між арабськими державами й Ізраїлем — але без формального визнання ними ізраїльської держави.

ПАРИЗЬКИЙ ЩОДЕННИК „ФРАНС - СУАР" НАДРУКУВАВ частину споминів міністра культури, письменника Андре Мальро, які мали вийти книжковим виданням осінню цього року, — без відома і згоди автора. Американські видавці давали чверть мільйона долярів за право перекладу тих споминів і ще не дістали були його. Редакція „Франс-Суар" заявила, що рукопис книжки дістала „приватним шляхом" і твердить, що вона зробила „рекляму книжці". Справа наробила багато шуму у політичних і літературних колах Франції.

У ПІВДЕННО-АРАБСЬКІЙ ФЕДЕРАЦІЇ АРАБСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ СХОПИЛИ Й вивезли кудись голову уряду тієї автономної країни, яка складається з Адену й 16-ох „султанів". Відколи Британія проголосила, що вона відкличе з початком наступного року свої війська з Адену і визнає державну самостійність Федерації, дві арабські націоналістичні організації, ворожі теперішньому режимові, поборюють той режим і британців — та взаємно одна другу.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД РІШИВ припинити всяку технічну допомогу Конґо, поки не дістане ґарантії безпеки 40.000 бельгійців, які все ще живуть постійно у Конґо. Внаслідку стримано поворот до Конґо 1.200 вчителів, які за щорічним звичаєм відвідують під час шкільних ферій своїх рідних у Бельгії. Найвище обурення у Бельгії спричинило розстріляння в Конґо трьох безборонних студентів, що їх конґолійські вояки схопили під час їхньої мандрівки в конґолійській провінції і без суду та слідства розстріляли як ніби-то білих наємних вояків із збунтованої колишньої конґолійської формації.

НА ЖЕНЕВСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗЗБРОЄННЯ розпочались 29-го серпня дебати над офіційно пред'явленим американсько-совєтським проєктом договору проти поширення ядрової зброї. Критичні завваги висловила Італія, яка попереджувала, що не підпише того договору, як не дістане ґарантії, що атомові держави постачатимуть ядровий матеріял неатомовим країнам по дешевших цінах на мирові цілі.

РУМУНІЯ ВЗЯЛА УЧАСТЬ в тількищо закінчених військових маневрах разом із збройними силами СССР і Болгарії. Це вперше після трьох років, що Румунія одверто призналась до активної участи в так званому Варшавському пакті, який є комуністичною противагою західньому Атлантійському Союзові (НАТО). Припускають, що Румунія, яка пропонувала була розв'язати Варшавський пакт і підкреслювала повну незалежність своєї внутрішньої і закордонної політики, хотіла тією участю у спільних маневрах злагодити гнів Москви з приводу обміну з Західньою Німеччиною амбасадорами.

В Єгипті виявлено військову змову проти Насcера — багато арештованих

Каїро. — Президент Об'єднаної Арабської Республіки, насправді Єгипту, Абдель Гамаль Насcер, перевів генеральну „чистку" в старшинському корпусі та багато арештувань серед високих старшин, не тільки з уваги на воєнну прогру у війні проти Ізраїлю, але й у зв'язку зі змовою проти нього. Центральною фігурою у тій змові був буцімто довголітній близький приятель Насcера, один з найближчих його співробітників у перевороті, що він його перевів у 1952 році проти тодішнього короля Фарука, перший віце-президент і головний командант збройних сил — маршал Абдель Гакім. Виявляється, що від минулої п'ятниці він був поставлений під домашній арешт. Насcер примусив до резиґнації шефа військової розвідки, генерала Саляга Насра, за те, що той не повідомив його раніше про змовницькі настрої серед старшин. Звільнено командантів всіх трьох єгипетських збройних сил, генералів і адміралів. Змовники буцімто плянували скинути Насcера під час його неприявности в Єгипті: він прибув в минулий вівторок до столиці Судану Хартуму на панарабську конференцію „на вершинах".

Службовики китайської амбасади у Лондоні звели бій із поліцистами

Лондон. — Кількадесять службовиків комуно-китайської амбасади у Лондоні вибігли з будинку амбасади й кинулись на лондонських поліцистів, які були в поліційному автомобілі навпроти будинку амбасади. Бійка посилилась, коли поліцистам наспіла відсіч. Внаслідку трьох поліцистів, трьох китайців і одного фотографа треба було перевезти до шпиталю. Комуно-китайський шарже д'аффер Шен Пінґ передав у британському міністерстві закордонних справ протест, що його з місця відкинено. Британські кола заявили, що китайські комуністи зумисне спровокували ту історію, щоб мати претекст для репресій проти членів британської дипломатичної місії у Пейпінґу. Китайські комуністи, які в минулому тижні спалили будинок британської амбасади у Пейпінґу і дім жарже д'аффер Доналда Гопсона та його самого побили, не дозволяють на від'їзд з Пейпінґу жінок і дітей членів тієї місії. У відплату британські власті обмежили свободу рухів членів комуно-китайської амбасади в Лондоні на терені того міста та заборонили їм виїздити поза місто й за кордон.

Представники господарського життя розходяться в справі збільшення податків

Вашинґтон. — Представники Інституту Машинерії й інших споріднених продуктів та Ради Стейтових Торговельних Палат, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, виступили проти урядового проєкту збільшувати прибуткові податки. Представники цих організацій домагаються, щоб Уряд наперед зменшив федеральні видатки, бо аж тоді можна б думати про збільшення податків Ці самі представники твердять, що ще немає певности, що економіка ЗДА вже дійсно почала збільшуватися в такому темпі, що оправдане було б збільшення податків. Та представники Американської Банкірської Асоціяції Крайової Асоціяції Будівельників і Крайової Фармерської Організації підтримують урядовий проєкт збільшити податки. Представник банкірів Джек Т. Конн заявив в Комісії, що треба збільшити податки на 6 до 10 відсотків. Висоту зменшення можна буде визначити після того, як буде вирішена висота необоронного бюджету. Інший банкір Чарлз Е. Вокер казав, що небезпечно чекати зі зменшенням податків аж до найближчого року. Збільшення податків можна схвалити із важністю взад, але інфляції не можна припинити із ретроактивністю, — казав д-р Вокер, який працював в Департаменті Скарбу за президентури Айзенгавера.

ПОМЕР ВИДАТНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ АКТОР ПОЛ МУНІ

Санта Барбара, Каліфорнія. — 25 серпня помер тут на 71 році життя Пол Муні, один з найвидатніших американських сценічних і фільмових артистів, який у 1936 році дістав „Оскара", себто найвище відзначення у світі фільму, за титулову ролю у фільмі „Історія життя Пастера". Він вславився взагалі у біографічних ролях, які виконував завжди тільки після довгих і основних студій над життям відтворюваних постатей. Муні народився у Львові, як Муні Айзенфрайнд і в 1902 році прибув до Америки, де грав спершу в жидівських театрах, мовою „ідіш". В останньому десятиріччі мало про нього писалось, бо він не любив реклями і розголосу, жив з дружиною як відлюдок та відкидав пропоновані йому ролі, які були йому не до смаку.

АРҐЕНТИНСЬКИЙ УРЯД ДАВ ДОЗВІЛ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС АЙРЕСІ

Буенос Айрес. — (М.Д.) — Арґентинський уряд видав розпорядок з датою 4-го серпня ц. р., яким дав дозвіл на спорудження пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айрес-і. За клявзулями того декрету пам'ятник має бути здвигнений на площі, яку для цієї цілі призначить міська управа і протягом 90 днів Українська Центральна Репрезентація має покликати до життя відповідний Комітет, який займеться придбанням фондів та виготовленням відповідного проєкту пам'ятника.

Фонди на побудову пам'ятника повинна скласти українська спільнота, а його побудова мусить бути закінчена найдальше до 5 років від дня проголошення декрету. Ця подія викликала серед української спільноти велике вдоволення та вже започатковано відповідні заходи, з надіями, що ціла українська еміґрація в діяспорі допоможе їм в цій акції, щоби спільними силами гідно утривалити пам'ять безсмертного Кобзаря.

Лойоля Університет у Монтреалі погоджується ввести курс української мови

Монтреаль. — Після довших старань і заходів мґра Я. Сабата, професора математики в Лойоля Університеті, ректорат цього університету погодився вже з жовтня 1967 р. відкрити вечірній курс української мови, про що поінформував на сторінках тижневика „Гомін України" з 26 серпня І. Попович — голова СУСК у Монтреалі. Тижневик зауважує, що вся справа тепер залежить тільки і виключно від українських студентів та бажаючих вивчати українську мову. Це вперше на англійському університеті в Монтреалі існує змога ввести навчання української мови і літератури, як кредитованого предмету. Українські студенти повинні цю нагоду належно використати, зголошуючись вже тепер у

SUSK, 2070 Clark St.,
Montreal, Que. Canada.

Після трирічної підготови вийшов збірник „Всенародна шана" Т. Шевченкові

Київ. — Видавництво „Наукова Думка" у 1967 р., цебто через три роки після 150-річного ювілею з дня народження Тараса Шевченка, випустило великий ілюстрований збірник під наг. „Всенародна шана". У відгуці в „Літературній Україні" з 15 серпня зазначено, що: „Книга, як зазначають упорядники, не охоплює всіх шевченківських матеріялів, зокрема зарубіжних, збирання яких ще триває."

„У збірнику „Всенародна шана" подаються докладні матеріяли, що висвітлюють відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку в столиці народів Радянського Союзу — Москві 10 червня 1964 року. Це була знамення історична подія в шевченківському (1964) році. Весь радянський народ прогресивні люди світу розглядають" і т.д. Щодо української національної еміґрації у країнах вільного світу, то у рецензії на збірник „Всенародна шана" зазначено: „Реакціонери, націоналістичні політикани, всіляких гатунків фальсифікатори і ренеґати намагаються кинути тінь на творчість Шевченка - інтернаціоналіста, використати його світле ім'я для брудних цілей „холодної війни", для того, щоб сіяти ворожнечу між народами. Але не вийде! Національні барви великого поета не є гранями відосіблення, відчуження народів, а гранями їхньої близькості, спорідненості."

Шірлі Темпел повідомила про свою кандидатуру до Конґресу

Сан Матео, Каліфорнія. — Відома в 30-х роках дитинна кінова акторка Шірлі Темпел повідомила на пресовій конференції в своєму домі, що вона кандидує до Палати Репрезентантів в додаткових виборах в 11-ій окрузі, в якій помер конґресмен республіканець Артур Йонґер. Вибори відбудуться 14-го листопада ц. р. Всі кандидати з обидвох партій будуть на одному списку. Коли б ні один кандидат не дістав більшости з відданих голосів, то друге голосування відбудеться 12-го грудня, де виборці зможуть голосувати на двох кандидатів, одного республіканця, а другого демократа. Колишня славна кінова зірка тепер замужня і називається Шірлі Темпел Блек, вона є матір'ю троїх дітей у віці від 13-ох до 19-ох років. Вона має тепер 39 років, почала виступати як кінова артистка у віці 3-ох років, а коли мала 12 років, то вже була мільйонеркою, бо заробила 3 мільйони дол. Тепер вона хоче бути членом Палати Репрезентантів, бо хоче „допомогти розв'язати критичні проблеми, які стоять перед американським народом", та „повести ЗДА знов шляхом поступу".

● **Суданський прем'єр Мохаммед Ахмед Махґуб** взявся за посередництво між єгипетським президентом Насcером та савді-арабським королем Фейсалем у справі замирення в Ємені. Єгипет Насcера підтримує єменський республіканський режим, який насправді став слухняним виконавцем його волі, знову ж Савді Арабія короля Фейсала підтримує єменських монархістів, які не припиняють війни в обороні скиненого свого короля (імама). Але після прогри війни проти Ізраїлю Єгипет потребує війська і тому схильний стягнути його з Ємену. У цій справі Насcер і Фейсал мають стрінутись в столиці Судану Хартумі.

● **Престолонаслідник Японії, князь Акігіто** і його дружина Мічіко проголосили, що приймуть голову американського Найвищого Суду Ірла Воррена, який перебуває на 10-тиденних відвідинах в Японії, запрошений туди з нагоди 20-тиріччя реформи японського судівництва та королівського двору.

15 ПАРАШУТИСТІВ ЗГИНУЛИ В ОЗЕРІ ГУРОН

Гурон, Огайо. — В неділю 27-го серпня 19 парашутистів відбували вправи і скочили з літака Б-26, який вилетів із летовища Ортнер коло Бірмінґгему, Огайо, щоб в тому самому районі осісти на землі. Але саме тоді зірвалася сильна буря, яка занесла парашутистів над озеро у віддалі 8-ох миль від берега, і всі парашутисти впали у глибоку воду. Один летун сам доплив до берега, а трьох інших врятувала надбережна сторожа. Однак решта 15 парашутистів загинули в озері. Досі не вдалося найти їхніх тіл. На світлині рідні загинулих парашутистів чекають в надії, що може хтось ще врятувався.

Канадійська преса широко відгукнулася на „совєтський" і „український" дні на ЕКСПО-67

Монтреаль. — З нагоди „Дня СССР", що відбувся тут 15 серпня, з участю совєтського віцепрем'єра Дімітрія Полянського та відповіді на його виступ квебекського прем'єра Даніеля Джансона, який вказав на Україну й Білорусь, як „зразок суверенности" для французів у Канаді, — в канадійській пресі з'явилось чимало різних відгуків. В першу чергу зареаґував на такий нетакт супроти поневолених Москвою українського та білоруського народу КУК спеціяльним листом до прем'єра Д.Джансона, однак французькі газети в Монтреалі, як повідомив голова Відділу КУК Омелян Кушнір — не надрукували того листа, за виключенням однієї газети „Монтреаль Матен". Але в англомовній „Торонто Дейлі Стар" з 17 серпня з'явилась передова під наг. „Чи Квебек це канадійська Україна?" В ній гостро скритиковано заяву Д. Джансона, нібито конституційні права УССР та БССР „можуть бути дуже стимулюючими для канадійців". У передовій зазначено, що захоплення Д. Джансоном совєтською конституцією викличуть протести українських та білоруських „націоналістів", які роками безнадійно стараються уникнути залізного тиску московської бюрократії".

Французькомовна газета „Ля Пресс" з 24 серпня, з нагоди так зв. „Українського совєтського дня" на ЕКСПО-67 повідомила про кимось підкладений нібито лист Подгорного, що він сам протестує проти російської домінації в Україні — див. „Свободу". Англомовна „Газетт" з 22 серпня та „Монтреал Стар" з того ж дня надрукували великі платні оголошення КУК, в яких докладно розказано читачам про поневолення України Росією аж до наших днів та гостро осуджено московський імперіялізм - комунізм. Щоденник „Монтреал Стар" з 23 серпня присвятив півсторінки „Дню УССР" в павільйоні „СССР" на Світовій Виставці, зазначаючи, що офіційний представник УССР Пьотр Тронько хоч і був офіційно першою особою того дня, однак, тримавсь осторонь. Газета зазначає, що на виступи 225 совєтських українських артистів і моряків дивились які 2,000 глядачів. На тій же сторінці, під великою фотознімкою з танцюристами, „Монтреал Стар" повідомила, що понад 25,000 політичних антимосковських памфлетів було того дня роздано Відділом КУК у Монтреалі: „У памфлетах розповідається про пригнічення України Росією та закликається до проведення в УССР справді вільних виборів".

Окружний Комітет УНСоюзу в Клівленді пожвавлює працю своїх відділів

Клівленд — 8 серпня ц. р заходами всіх відділів влаштовано Союзовий День, про що вже писалось в „Свободі", а останньо рішено влаштувати велике віче, на яке Окружний Комітет запросив все громадянство Клівленду й околиці. Протягом свойого довгого існування УНСоюз здобув собі признання української громади та зумів знайти вступ до серця кожного українця, що дорожить поступом української справи в Америці й Канаді. Оснований українськими еміґрантами-піонерами для спільної моральної й матеріяльної допомоги, не зійшов із наміченої мети, але з своїм зростом росли його корисні діла. І тому, Окружний Комітет тепер звертається до цілої української громади Великого Клівленду з закликом взяти масову участь у тому вічі. Головним промовцем на ньому буде головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, що крім інших справ обширно звітуватиме про свою поїздку по Европі та заторкне справу нашої загальної політичної ситуації. Рівночасно буде обговорена справа купна дому, який задумує зукупити УНСоюз в Клівленді. Віче відбудеться 8-го жовтня ц. р. в У. Народнім Домі о годині 3 00 по полудні. Управа Окружного Комітету просить всі Товариства й Організації, щоби в цьому дні не улаштовували будь-якої іншої імпрези.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

В АВСТРІЇ ВІДЗНАЧЕНО ПАМ'ЯТЬ Ю. КЛЕНА

Іннсбрук. — 26 серпня ц. р. заходами УВАН відзначено в місцевому університеті 20-річчя смерти Ю. Клена (О. Бурґгардта), що викладав тут 1945 - 47. В імені УВАН виголосив промову проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу. Від УВУ з Мюнхену, що його заступав ректор В. Орелецький, мав слово доц. О. Гоцій. Від українців у Франції говорила пані мґр. Люба Вітошинська з Парижу, а від українців Вел. Британії п. Б. Кузь із Лондону В церемонії взяли участь коло 10 осіб, в тому ректор Іннсбрукського у-ту д-р Й. Ляккер та проф. Герман Оельберґ, що дякували приявним за інтерес до справ університету й пам'ять про Ю. Клена.

В АРҐЕНТИНІ БУДУТЬ ВІДЗНАЧАТИ 100-РІЧЧЯ „ПРОСВІТИ"

Буенос Айрес. — Орган українського товариства „Просвіта" в Арґентині, тижневик „Українське Слово" в ч. 23 повідолив „управи філій „Просіти", секції жіночі, молодь і Рідні Школи при „Просвітах", що черговий 1968 рік — це Ювілейний рік т-ва „Просвіта". На цей рік вже почали приготовляти Календар-Альманах, присвячений сотим роковинам Матірного Т-ва „Просвіта" у Львові. — З нагоди 100-річного ювілею „Просвіти", в Арґентині, у видавництві „Українського Слова", вийде ювілейний Альманах.

У БРАЗИЛІЇ ВІДБУВСЯ 3-ІЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ БАПТИСТІВ

Ріо де Жанейро. — При Першій українській баптистській церкві в Куритибі, ще в квітні цього року відбувся 3-й з черги З'їзд делеґатів і членів Українського Євангельсько - Баптистського Об'єднання у Бразилії. Головою того південно-американського Об'єднання є пастор Михайло Козій. Назване Об'єднання було створене в Сан-Павло у 1965 р.

ГУЦУЛЬСЬКІ ВИРОБИ НА ФРАНЦУЗЬКІЙ ВИСТАВЦІ

У м. Герсеранжі, в повіті Мозель, у Франції, на загальній мистецькій виставці були показанідекілька дуже добре виконаних гуцульських різьб Івана Курока. Прихильні відгуки та декілька фоторепродукцій помістили журнал „Льорайн", що виходить у Мец, щоденник „Ль'Ест Репюблікан" та ін., вироби еміґранта були показані також через телевізію, зокрема різьблена дерев'яна тарілка з тризубом, прикрашеним гілками, різні інкрустовані ужиткові речі та підставник з тризубом, вставленим у шестирамену зірку, що, звичайно, не збігається з українською традицією.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Посадником Вашинґтону — мурин

Місто Вашингтон у Дистрикті Колумбії нараховувало в 1950 році 802.178 мешканців, в тому числі 285.313 кольорових осіб, із них 280.803 муринів. Внаслідок утечі білих мешканців і одночасного припливу і природного приросту муринів статистика того міста в 1960 році була вже зовсім інша: 763.956 всіх мешканців, з того числа 418.693 кольорових, а серед них 411.737 муринів. Отож у столиці З'єднаних Держав постійні муринські мешканці мають уже більшість. А що Дистрикт Колумбії має окремий адміністраційний статус, за яким керівним тілом Вашинґтону є призначувана тричленна Рада Комішинерів, Президент — як повідомляє преса — призначить мурина на голову тієї Ради, себто справді на посадника столиці ЗДА. Найповажнішим кандидатом є Волтер І. Вашинґтон, який 25 років працював у мешканевому відділі міської Управи — „Нешенел Кепітал Гавзінґ Оторити" — а останній рік був головою такого ж відділу в Управі Ню Йорку.

Відомо, що в останніх виборах стейт Мессечузетс, який за переписом 1960 року нараховував 5,148.578 мешканців, у тому числі тільки 11.842 муринів, вибрав на свого сенатора мурина, республіканця Едварда Брука, і його появу на першому засіданні Сенату зустріли спонтанними оплесками всі члени тієї палати. Недавно Президент призначив мурина Турґута Маршалла на члена Найвищого Суду. Заступником генерального секретаря Об'єднаних Націй, делеґованого американським Урядом, є нобелівський лавреат мурин д-р Ралф Банч. Коли таку саму нагороду Нобеля дістав також мурин д-р Мартін Лютер Кінґ, то його вітали з цим відзначенням вся американська преса, Президент і Уряд. У серпні місяці полк. Дейвід Джеймс, мурин, який має цілий ряд високих військових відзначень, з найвищим обуренням таврував у В'єтнамі тих муринів-крикунів в Америці, які закликають своїх расових побратимів відмовлятися від військової служби. Мурин Карл Ровен був амбасадором у Фінляндії і зрікся державної кар'єри, щоб стати синдикованим, загальношанованим публіцистом.

Ніхто не перечить, що американські мурини не мають ще у життьовій практиці повної рівности з білими. Але вже оцих кілька наведених фактів вказують на абсурдність твердження совєтської пропаґанди про те, що мурини в Америці нещасні, переслідувані. Ніде в комуністичних країнах про ті факти не згадується ані словом. Правдою в очах комуністів є тільки те, що для них вигідне.

Бездержавна держава

Офіційне совєтське визначування „державности" УССР змінювалось і змінюється в залежності від політичної погоди в самому СССР і в світі. То УССР — це тільки „велика радянська республіка", то — „робітничо-колгоспна держава", то — „суверенна держава українського народу" . . .

Та ще більша плутанина розпочинається там, де совєтські науковці наважуються пояснювати справу „державности" колоніяльної УССР. Дійсно, ще 25 грудня 1917 р. в Харкові проголошено т. зв. український большевицький уряд, але тільки з пропаґандивною метою, бо він впродовж трьох років не мав ні території, ні влади, всеціло підлягав Москві з Леніним на чолі, і врешті-решт майже всі його учасники були тією ж Москвою знищені. Це не завадило К. Дубині, директорові Інституту історії АН УССР написати у колосівській газеті „Вісті з Україні" з липня 1967 р., що совєтська Україна ще в грудні 1920 р. „уклала союзовий робітничо-селянський договір" з РСФСР. Коли ж „створено СССР — сучасну російську імперію, то в договорі про його створення ґарантувалось Україні, як і всім союзним республікам, — пише історик К. Дубина, — „повну політичну незалежність". „Українська ССР — суверенна держава . . ."

У тому ж числі „Вістей з України" академік АН УССР В. Корецький, не знаючи, що написав колеґа К. Дубина, в статті „Україна і світ", несподівано признається до однієї з багатьох правд: „Внаслідок змін і доповнень до конституції УССР, ухвалених на початку березня 1944 р., Українська ССР відновила право на безпосередні стосунки з іноземними державами, укладання з ними угод, право на участь у міжнародних конференціях" і т. д.

Хто ж і коли узурпував усі оті „відновлені" права УССР? Якщо хтось другий має силу давати й відбирати права України, то як можна говорити про державу?

Богдан Галайчук

РЕЖІ ДЕБРЕ ПЕРЕД БОЛІВІЙСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ СУДОМ

Буенос Айрес. — Коли ця стаття появиться на сторінках „Свободи", правдоподібно вже стоятимуть перед болівійським військовим судом у Камірі француз Режі Дебре, арґентинець Сіро Роберто Бустос та п'ять болівійських партизанів.

„Асошіейтед Пресс" недавно повідомляла, що до Камірі приїхала група арґентинських правників, разом з священиком, щоб зайнятись обороною Бустоса. До речі, ті правники відомі комуністи, подібно як і священик, о. Мухіка, член невеликої, але активної групи священиків, що звели на марксистські манівці Католицьку Акцію Університетської Молоді. Та Бустос залишається в тіні свого великого товариша, Дебре, в обороні якого зорганізовано у Франції справжню оргію.

Почалося із того, що вночі 20-го квітня ц.р. комуністичні партизани захопили болівійське містечко Маюпампа, роззброїли невеличку військову залогу, пороздягали вояків і почали з них насміхатись. Коли зблизився більший військовий відділ, вони зникли в лісі. Незабаром вояки ствердили, що в Маюпампа живуть три цивільні особи, яких вони бачили в товаристві тих партизанів. Виявилося, що це француз Дебре, арґентинець Бустос та один чілієць англійського походження, пресовий фотограф.

Бустос сидить у Камірі, забутий Богом і людьми, але довкола Дебре, як згадано вище, зчинилась нечувана метушня, з епіцентром у Парижі і з відгалуженнями по всьому світі: французькі лівакн, підтримані товаришами з інших країн, домагалися негайного звільнення „з кігтів болівійської солдатески видатного світоча науки."

Насунулось питання: в яку саме царину людського знання зробив Режі свій неоцінений вклад? А що він не фігурує у французькому „ґу іс ґу", приміщення Дебре на тій чи іншій галузі Дерева Знання залишало повну свободу. Дехто пробував твердити, що він — многонадійний геолог, який, мовляв, досліджував мінеральні багатства південно - східньої Болівії, але те твердження зразу ж відкинено, як абсурдне. Появилося нове твердження: Режі Дебре — молодий, талановитий філософ. Заковика в тому, що хіба ще в часах Сковороди жили „філософи як такі", а нині гін до спеціялізації не пощадив і філософії.

Можливо, що Режі Дебре є філософом у філологічному сенсі цього слова, тобто „приятелем мудрости", але годі заперечити, що в його інтелектуальному доробку не фігурує ніякої книжки з метафізики, онтології, аксіології чи іншої царини філософії. Він написав дві книжки із зовсім іншої царини, а саме — революційної стратегії, при чому з останньої книжки, точніше брошури — „Революція в революції" — виявилось, що в цій матерії інтелектуал Дебре таки справді оригінальний. Вийшла ця брошура в січні 1967 року, в Гавані, як перший випуск серії „Каса де ляс Амерікас", і її тези 11-го серпня були подані як офіційна доктрина в резолюціях гаванського Конґресу Організації Латиноамериканської Солідарности та у промові, якою Фідель Кастро закінчив ту імпрезу.

Щоб з'ясувати зміст брошури „Революція в революції", ваш кореспондент не мусів студіювати її, бо 8-го жовтня, тобто за 4 дні до схвалення резолюції Конґресу ОЛАС'у, Енріке Мартінез Кодо — в рамах серії доповідей про партизанку у Центрі Совєтознавчих Студій тутешнього Понтифікального Католицького Університету — виголосив реферат на тему „Партизанка, згідно з доктриною Режі Дебре".

Енріке Кодо, відомий українській публіці, вповні кваліфікований для опрацювання тієї теми, свої студії над партизанкою почав від книжки про УПА та статтей у низці фахових журналів, між іншим у „Мілітері Ревю". Від тієї української „кейз стаді" перейшов він до синтетичної студії під заголовком „Партизанка за залізною завісою" (з окремим розглядом досвіду УПА, про яку має найкращу документацію), що появилася минулого року, зі вступним словом еспанського генерала Люїса Ґарсії Рольяна.

Завдяки цим довгорічним систематичним студіям, Кодо став поважним експертом від партизанки, поки вона заактуалізувалася в Латинській Америці. Його доповідь була втримана на незвичайно високому рівні, хто знає, чи не вищому, як інших доповідачів, що виступали в тій самій серії, а саме підполковника Дардо Хенаро Пальмеріо, заступника шефа розвідки арґентинської жандармерії, та двох американських майорів з багатим в'єтнамським досвідом, Джеймса Вітні Спайрса і Лоренса Д. Лова.

Суть доктрини Дебре з'ясував Кастро у промові з 11 серпня, критикуючи латиноамериканських комуністичних провідників, які „хочуть керувати революційною боротьбою з міст, замість брати зброю до рук". На думку французького „теоретика", опорою латиноамериканських „буржуазних режимів" є збройні сили, що можуть бути знищені лише збройними силами — „народними арміями", зав'язком яких будуть партизани. Згідно з його доктриною, „годі вважати за революційну політичну лінію, яка не може проявитися в площині вислідів у суцільній та прецизній військовій акції". Кубинський досвід обов'язковий для всіх країн Латинської Америки, яким Дебре відмовляє те, що Ґомулка назвав у 1956 році, „власним шляхом до соціялізму".

На думку Дебре, „народне військо буде ядром партії, а не навпаки. Партизанка є зав'язком політичного аванґарду, і лише з її розвитку може виникнути справжня компартія. Тому слід плекати партизанку, щоб плекати політичний аванґард. У теперішній коньюнктурі треба робити натиск на партизанську війну, а не на скріплення існуючих партій чи творення нових. Партизанська робота є сьогодні політичною роботою число один." Далі Дебре докладно з'ясовує поодинокі фази того процесу.

19-го серпня Дебре відбув пресову конференцію, при чому був не надто ввічливий супроти американських журналістів, прохаючи їх, щоб формулювали свої питання „на трохи вищому рівні" . . . Згідно з його твердженням, приїхав він до Болівії, сподіваючись зустріти відомого партизанського ватажка Ґевару, який нібито п'ять місяців тому перебував у Болівії. Болівійське військо — мовляв — не зловило Ґевари, і тепер хоче скинути на нього, на Дебре, відповідальність за партизанку.

Образ ясний. Режі Дебре це „науковець - теоретик", далекий від болівійської партизанки та інших суєт цього світу. Сидить він звичайно в затишному паризькому кабінеті, сам-на-сам з клясиками стратегії, від Клявзевіца до Мао Тсе-тунґа, і студіює, студіює . . . Та нагло забажалось йому побачити на власні очі живого партизана, і тому поїхав він до Болівії, так, як, наприклад, зоолог їде до Індії, щоб побачити на власні очі білого слона. Тепер, сердега, поневіряється в буцигарні, далеко від своїх улюблених книжок. А шкода: молодий, талановитий! Скільки вложив би у скарбницю знання, поки дістане улькуса, а його мозок осягне достатній рівень склерози, щоб попасти до Французької Академії . . .

Образ ясний, але, на превеликий жаль для підсудного, не мав потвердження збоку його ентузіястичних однодумців, які трохи проговорилися, вихваляючи під небеса „Революцію в революції" та її многонадійного автора. Уруґвайський прокастрівський тижневик „Ля Марча" писав 14-го квітня, тобто ледве за тиждень перед арештуванням: „Цей молодий, ледве 26-річний француз є найактуальнішим популяризатором латиноамериканської революційної стратегії, згідно з думкою та досвідом кубинської революції". Тобто вже не теоретик, а популяризатор, звичайне коліщатко — хоч і не мале — у субверсивному апараті, якому на ім'я „ОЛЯС". Не конґрес „ОЛЯС"'у прийняв у резолюціях з 11-го серпня доктрину Дебре, а навпаки: апарат опрацював її і дав молодому французові для популяризування, щоб вона була загальновідома, поки буде офіційно прийнята гаванським конґресом. В тому світлі розпливається оборонна теза Дебре, мовляв, „моя книжка появилася з початком 1967 року, і тому не могла мати впливу на болівійську партизанку."

Ще більше обтяжує Дебре вступне слово до його брошури (пера відомого комуністичного автора Роберта Фернандеза Ретамара), де читаємо: „Після Куби Дебре об'їхав різні краї континенту, в тісному контакті з революціонерами, при деяких нагодах навіть беручи участь у партизанці".

Одним словом, не перший раз виступав він серед партизанів, коли приловлено його 20 квітня в Маюпампа. Завдання прокуратора — яким є полк. Рембертo Ірігарте — не буде, здається, надто важким.

М. Д. Бачинська

ЖИДИ ОСКАРЖУЮТЬ МОСКВУ

Треба подякувати п. В. Кедровському за статтю „Не хочуть бачити правди!" (в ч. 150 „Свободи"), в якій він так правдиво, всесторонньо і докладно висвітлив справу жидівських погромів. Молоде покоління майже нічого про це не знає.

Коли Польща впала, багато жидів залишилося на Правобережній Україні, де робили добрі інтереси з польською шляхтою. Царський уряд дозволив їм поселитися також на Лівобережній та Степовій Україні, куди колись, за Гетьманщини, вони приїздили лише в купецьких справах, головно на славні ярмарки.

Полк. В. Кедровський дуже добре написав про відношення української влади до жидів. А про „черту осєдлості" треба хіба додати, що в Росії були три купецькі ґільдії, і жидам першої ґільдії, найбагатшим, було дозволено жити й торґувати по великих містах корінної Росії. „Черту осєдлості" створено для незаможних жидів, бо царат боявся, що російські купці не зможуть витримати жидівської конкуренції..

Міжконфесійна організація Conference on the Status of Soviet Jews недавно звітувала в своїй брошурі про „холодну війну", що її ведуть большевики проти трьох мільйонів жидів, які живуть тепер на території СССР. Ця війна загострилась, коли Москва заявилася по стороні арабських країн. В згаданій брошурі оскаржується Москву в тому, що вона „воскресила в Совєтському Союзі антисемітизм з вибуховою силою", „відновила його там, де він здавна закоренився."

У брошурі передруковано багато злобних антисемітських карикатур із совєтських часописів та журналів, „що є доказом підбурювання проти жидівства", і зазначено, що „провадиться ця пропаґанда в СССР з дуже великою зажерливістю".

„Від якогось часу, читаємо там — жиди в СССР живуть в атмосфері підозріння і ворожости. Внаслідок совєтської антисемітської політики жидівське населення перебуває в найтрагічніших обставинах, загрожене винищенням через дискримінацію".

„Карикатури в совєтській пресі мають злосливий протиізраїльський характер, виразні антисемітські мотиви і шабльони, з наявним наміром розпалювати глибоко закорінені в СССР протижидівські пересуди".

Цю брошуру зредаґував Мойше Дектер, спеціяліст від совєтських справ. Він твердить, що ці карикатури з'явилися в провідних совєтських газетах: в урядовому офіціозі „Известия", в партійному офіціозі „Правда", в органі профспілок „Труд", в органі міністерства оборони „Красная Звезда". В карикатурах порівнюється Ізраїль з нацистською Німеччиною, а ізраїльтян називають „знаряддям американського імперіялізму", Мойше Даяна представляється як розбійника і наслідника Гітлера, а „дядька Сема" — як жида.

„Так пригноблює жидів, своїх громадян, — читаємо в брошурі, — сучасний політичний провід СССР. Наслідки його пропаґанди наявні: хуліґанські напади на жидів, вимоги, щоб вони в пресі і на зборах засуджували Ізраїль. Жиди в СССР бояться навіть посилати своїх дітей до школи, щоб не наражати їх на образи."

Американські жиди реаґують на все це, як годиться справжнім політикам: гострими протестами. Бо політика — це значить стежити, знати і передбачати.

А дехто думає, що „пост фактум" політика жалів і просьб може бути успішною . . .

ДУБНО, 1941...

Сірі мури в'язниці скували душу людини, яка й так уже тратила надію на порятунок, вкинута сюди без ніякого суду. Гнити, мучитися, бути катованим, щоб признатися до вини, якої на собі не почуваєш. Вини супроти уряду Радянського Союзу, який себе зараховує до найбільш справедливих у світі, який називає себе оборонцем усіх трудящих. Чим ми всі, тут замкнені люди, порушили порядок життя? Хіба самим своїм існуванням на цій землі, де владу захопили большевики?

Коридорами в'язниці пролунав сиґнал до спання. Стало моторошно. Надворі щойно почало сіріти. Вечері нам не дали. А кругом так тихо, і тільки час від часу чути десь далеко брязкіт ключів і огидливі матюки. І чого вони так лаються? Чи вже натура цих людей така, що лайка дає їм почуття самопевности?

Нас у малій камері восьмеро. Вісім жінок, зігнаних з різних сторін. Лежимо на цементовій підлозі і пробуємо заснути.

Віконце в дверях зловісно дивиться на нас, і щось всередині муляє, підказує відсунутися вбік, не лежати проти того віконця.

Хвилини тягнуться з болючою повільністю, тиша залягла камеру, і стає страшно.

Раптом — постріли. Ми всі схоплюємось на ноги, кидаємось до вікна. Крики людей пронизують повітря. Звідки постріли? Знадвору? Десь на нижчому поверсі чуємо тупіт ніг і знову постріли, і знову ті несамовиті крики людей, які відходять у вічну путь.

Ми зрозуміли . . .

Посідали на підлогу й мовчки чекали. Про що я думала — не скажу, бо думки летіли з неймовірною швидкістю.

Ось уже чуємо тупіт чобіт на нашому поверсі, брязкіт ключів ріже вухо. Лямпи в коридорі кидають ледь-ледь помітне синяве світло. Раптом зацокотіло в замку, двері розкрилися і в них з'явилася озброєна постать з ліхтарем, а за нею ще кілька.

— „Становісь в уґол!" — пролунало над нашими головами. Ми розгубилися. Я стояла, як вкопана. Дівчата в паніці кинулися до мене. І в ту мить я почула лише сухі, часті постріли, і таґар дівчат повалив мене на підлогу.

В голові гуло, запах крови висів у повітрі. Постріли, крики, вибухи ґранат доходили вже десь іздалеку. Я спробувала вилізти з-під купи трупів, але від різкого болю знову знепритомніла.

Не знаю, скільки часу я так лежала, але пити, пити так страшно хотілося . . .

— А тебє чево надо? — почула я голос над своєю головою.

— Пити, пити хочу! — стогнучи, відповіла я.

Глянула вгору, і ніби в кошмарному сні побачила людину, що натягала баґнета на гвинтівку . . .

Запекло в голові, щось залізне, холодне шарпнуло в устах, і кров заллляла мені обличчя.

Такий був мій останній день в Дубенській в'язниці.

Як я вижила? Не знаю. Чи міцний організм, чи щастя, чи Божа ласка? Але я тепер тут, у вільній Америці, з правом, навіть з обов'язком говорити в імені тої тисячі людей, які загинули і про смерть яких світ не знає.

***

Цю розповідь пані Валі Медвецької подаю читачам, пригадуючи екзекуцію в Дубенській в'язниці, яка відбулася 24-го червня 1941 року. Мало-хто врятувався від смерти з тих, що там сиділи. Хто вижив, той щасливий, хто ж загинув, то нехай цих кілька слів будуть нев'янучою китицею на їхній незнаній могилі.

Ю. Мошинський

У Канаді вийшов підручник для батьків

Торонто. — Громадський Комітет у питаннях дітей пропаґує потреби, зацікавлення й діяльність дітей. Як свій вклад до століття Канади, та організація видала підручник під наг. „Що є для дітей". Його можна придбати на ЕКСПО-67, або в приміщенні Комітету в Оттаві, 221 Доналд Ст. Це, як інформує „Канадійська Сцена", порадник для батьків, єдиний у Північній Америці, про те, як вибирати платівки, книжки, іграшки чи матеріял для улюблених занять („гоббі") своїм дітям. Книжку зредаґувала Ева Кассірер з Оттави, переробивши публіковані раніше матеріяли. Думки, рекомендації та погляди 20-ти авторитетних канадійців з'ясовано на 100 сторінках тієї книжечки - порадника.

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(44)

А тим часом треба приготовити Крем'янецький повіт. Бо, як поліція рушить „ в ліс", тоді німаки замкнуть або перестріляють станиці поліції по інших районах. Наші люди мусять знати, що саме готовиться, щоб усім разом накивати п'ятами.

Пішли зв'язкові до станиць: Бережці, Почаїв, Вишневець, Шумськ і Катербурґ. На решту не вистачило зв'язкових. Вістка полетіла штафетою. Дано всім наказ, щоб кожних дванадцять годин ішов зв'язок в обидві сторони — від районових військових командантів, і навпаки.

Пізнім вечером зустрівся Блакитний з Хроном. Ситуація така сама: змін нема. Хрін, як завжди усміхнений, піддав цікаву думку:

— Знаєш, якби так зробити німакам несподіванку в якийсь особливий час, на якийсь ювілей . . .

У Блакитного зродилась думка: витримати ще три дні. Це ж 23 березня буде якраз місяць, як ґестапо розстріляло групу наших громадян із Рощинським на чолі. Пустити українську поліцію в ліс якраз у цей день . . . Тим більше, що ґебітскомісар Міллер якось сказав українським представникам, що він буде „тутешнім" кожного місяця пригадувати „німецьке покарання", щоб вони пам'ятали німецьку „справедливість", день 23-го лютого . . .

Чекали Білого далеко поза північ. А його ані духу.

***

21 березня 1943.

Ранком прийшов зв'язковий з Верби, але не той, якого послали вчора. Той до Верби не дійшов. Його перехопили німці. Він, відстрілюючись, утікав і його ранили. Як добігли до нього жандарми — він себе і двох німців зірвав ґранатою . . . Молодий хлопець із Жолобів, кілька кілометрів від Крем'янця. Треба повідомити батьків . . .

Прийшов зв'язковий від Котьки. Він „передав партизанський привіт" і сказав, що в них набивають магазини набоями . . . Просив знову ґранат. Білий сюди не приїде, він помчався до Рівного. Але є від Білого записка. Коротка і ясна:

„Ситуацію знаєте. Німаки вже на добре псують повітря. Треба його прочищати. Розумію ваше напруження в справі поліції. Рішення мусите робити на місці самі. За неправильне рішення відповідаєте головою. Білий".

Записка пахне стилем Вітьки. Зв'язковий каже, що там, біля млина, як Білий писав листа — також був Вітька. Все зрозуміло . . .

Записка ясна, але що робити?

Увечері відбулась нарада всіх військових командантів, повітової Команди і організаційної сітки з Трояном і Шклярем. Записку від Білого всі прочитали. Покивали головами . . .

Часу немає. Пущено по місті всю наявну розвідку, устійнено сиґнал для зриву поліції. Визначено пункти збірок для поліції зі самого міста і районів.

Поліційні станиці з Крем'янця, Бережець, Угорська, Шумська і Катербура — йдуть на зв'язок до Вихора. Він відповідає за їх розміщення, харчування, зброю для тих, яким доведеться втекти без неї. Станиці Вишнівця, Ланівець і Білозірки — на зв'язок Байбака. Станиці Почаєва і Олексинця — на зв'язок Тріски.

Головна карта впала на Угорський район. Там буде основна база. Вихор чухався в голову . . .

Жарина доніс, що на поліції все тихо. Німці, одначе, тримаються підозріло і висилають лише свої патрулі, а не, як звичайно, в супроводі наших поліцистів. Хрін передає, що „ніби гаразд", але неодмінно хоче зранку бачитися з Блакитним. Хрін уже непевний. Сьогодні з жандармерії подзвонили, щоб він доставив пів сотні крісів ніби на перегляд. Виходу не було. Але так — заберуть потрошки всю зброю.

Хлопці роз'їхались у доброму, бойовому настрої. Троян послав з ними доручення до організаційної сітки, щоб була готова приймати прохожих бойовиків. Обіцяв вночі креснути заохочуючу однодні́вку до своєї сітки.

Після півночі прийшов Мазниця. Все ще в порядку, але хлопці вже сплять у чоботях . . .

***

22 березня 1943.

І досі немає вісток із Дубна або Рівного, Крем'янець неначе відрізаний від цілого світу.

День проходить нервовий і неспокійний. Особливо нервується в Команді Лисий. Ходить по хаті, ломить пальці і повторює: „Щоб нас гарненько німаки не накрили . . ."

Після обіду прибігає задиханий Шкляр: розвідка з Білокриниці донесла, що міська жандармерія жадала помочі від СС'ів, які стаціонують у білокриницьких касарнях, але ті відмовились. Вони мусять пильнувати батальйон „Вахманшафту", який має дещо українців. Бояться, щоб не викинули там коника.

1941 РІК НА УКРАЇНІ

(З авторового щоденника)

Час подій — липень 1941 року, місце подій — звільнені від комуністичного режиму й окуповані німецьким фашистівськким режимом північні райони Житомирської области та південні райони Київської области.

Наша перша похідна група, завданням якої було якнайскорше дістатись до Золотоверхого Києва і там докінчити проголошення відновлення Української Держави. Це проголошення мало відбутися всупереч німецьким розпорядженням. Німецькі власті хотіли за всяку ціну не допустити до цього проголошення. Коли 30 червня 1941 року проголошено відновлення Української Самостійної Держави і було передано через радіо у Львові, і то лише українською мовою, то одержано було привітання для українського народу і Української Держави та її уряду від Туреччини, Болгарії, Словаччини і Румунії. Можна було сподіватися, що подібні привітання наспіли б ще від інших держав, коли б те проголошення було передано в етер ще бодай німецькою мовою.

Через необережність і непрактичність керівників того Чину, про те проголошення було широко розписано на сторінках місцевої газети: „Львівські Щоденні Вісті", де було також і оповіщено, що проголошення це у Львові є лише початком нашої діяльности, що до Києва вислана спеціяльна група, що там має довершити цю велику справу.

Ми були свідомі того, що з проголошення не буде жадних реальних наслідків, але.. воно буде політичним демонстративним актом перед німцями і цілим світом, що український нарід намагається позбутися колоніяльної залежности і прагне жити у своїй власній ні від кого незалежній Українській Державі. За те проголошення може треба було б наложити власним життям, але без жертв власне життя, але без жертв історія не знає політичного і національного визволення.

Щоб не допустити до проголошення в Києві, німецькі окупаційні власті у Львові вислали спеціяльний загін польової жандармерії, щоб переловити нашу групу, заарештувати, можливо фізично знищити..

Як німці завернули нашу групу з замінованої автостради Львів - Київ і завернули нас до села Фасова, Житомирської области, де ми перебували тижнів зо два, і в тому селі ми сховалися від вищезазначеного загону польової жандармерії, що не міг попасти на наш слід аж до 30 серпня 1941 року.

Там ми і розпочали нашу діяльність. Зупинилися ми на подвір'ї одного господаря. Надвечір скликали ми загальні збори мешканців села. Зборами переводив автор цих рядків. Президії не обирали. В тягу зборів доводилося розбігатися та ховатися від совєтських літаків, що налітали із-за Дніпра, але як небезпека проминула, нарід знову збирався до місця зборів. Поінформував я про ситуацію дня; про ганебний розгром червоної армії; про терор в Україні; про пляни німців (від яких нам не треба сподіватися добра) іт. д.

Радість присутніх і їх моральне вдоволення можна було читати з їх облич. І тут одна трагічна сцена. Один чоловік просив слова. Першим реченням його промови була подяка Господеві, що комуністичний жахливий режим уступився, а з ним і той жахливий терор і морально-духовні тортури (не знали тоді ще, що новий загарбник буде неліпший). Почав він хреститися, одного речення не закінчив, починає друге, почав щось говорити, чого присутні не розуміли. Кожен із нас з острахом дивився один на одного, і ми боялися, щоб цей чоловік через таке психічне зворушення не збожеволів. Ледви вдалося нам заспокоїти його. Чути було плач жінок, у кожного з присутніх (навіть і у чоловіків) „блистіли" очі.

Обрали Сільську Управу і комісію по ліквідації колгоспу і розподілу колгоспного майна поміж громадянами.

Перед своєю втечею „можновладці" знищили майже всю машинерію в колгоспі, залишилося лише пару тузенів „захарчованих" коней та возів.

Господар, на подвір'ї якого ми стояли, одержав пару коней і воза, але на три фамілії, його сина і його зятя. Не можна підібрати слів, щоб описати радість і вдоволення тих людей. Мовляв: „Це вже наше власне, це ми знову починаємо господарювати самостійно". Мати своє власне і працювати для самого себе, увійшло в плоть і кров нашого селянина. Особливо той господар (тато), вже старший чоловік, накосив свіженької травиці вже своїм коням. Заглядає до тих коней, як до якогось найдорожчого скарбу, вибирає ріп'яхи з гриви коней, чистить їх, гладить.

Як то любо і мило було спостерігати, як на другий день раненько селяни вийшли до праці, на косовицю вже перестоялого через воєнні події але.... вже на своїй землиці і для себе. Душа раділа, спостерігаючи те. Так само майже „ручним" способом приступили до збирання врожаю, який тоді був обильний.

Через два-три дні після того нам довелося втікати з того села, бо червона армія на одному відтинку була прорвала німецьку передову фронтову лінію, і німці відступали, а з ними ми. Уже було чути крики червоноармійців: „Урра!"

Переїхали ми до села Шевченкове і там перевели подібні акції.

Селяни, в яких ми організовували українську владу на місцях, ще встигли зібрати врожай індивідуально, а пізніше новий окупант знову загнав селян до колгоспів, до тієї новітньої панщини та невільничої праці, а російські іміґранти вже в уніформах есесівців їздили по селах та містечках, розв'язували (розганяли) сільські та районові управи, а небажаних і „небезпечних" для них керівників сіл та районів фізично нищили.

д-р Іван М. Чинченко

Двічі на тиждень „Голос Євангелії в Україну" передає свої програми для УССР

Монте Карло, Монако. — Звідси, з потужної коротко-хвилевої радіовисильні два рази на тиждень передаються українською мовою євангельські радіопрограми, з відповідними проповідями, піснями - псальмами та музикою. Як повідомив журнал „Післанець Правди", з липня - серпня, ц.р. виходить у Честері, Па. „Голос Євангелії в Україну", передається два рази щотижня: у неділю о год. 1:45 до 2:15 по полудні київського часу та у четвер о год. 5:50 до 6:20 вечора київського часу на коротких хвилях 25 метрів, через Транс - Світове Радіо в МонтеКарло, Монако.

Цей же журнал, у якому не раз публікуються уривки з листів - відгуків з УССР, у згаданому числі сповіщає: „Численні листи, що окружними шляхами просякають через щілини цієї заслони, доносять про дальші утиски, що їх переживають наші брати й сестри в Совєтському Союзі. Далі закриваються доми молитви, а активні віруючі, як за Сталіна, зникають, їх ночами заарештовує влада, і сліди за ними гинуть. Щирі віруючі покидають „жідковські" Церкви й переходять у підпілля. Діло Боже не гине, а в тому підпіллі поширюється й міцніє. Біблії, Нові Заповіти, духовна література, радіонадавання з Америки тощо — розпалюють вогонь віри щораз міцніше, і влада безсила щодо Церкви Христової."

● „Соціялістичні" арабські держави Єгипет і Сирія почали наслідувати Ізраїль у приєднуванні жінок до військової служби. Сирія створила вже 300.000-ну так звану „народну армію", яка насправді є парамілітарною організацією для ведення партизанських наскоків проти території Ізраїлю і в тій „народній армії" є вже 13.000 сирійських дівчат і молодих жінок. Єгипетська і сирійська преса веде агітацію під гаслом: „Ізраїльські жінки не є кращими за арабські". Консервативно настроєні араби ставляться вороже до військової служби жінок.

„ДЕНЬ ПЛАСТУНКИ" В ІСТ ЧЕТГЕМІ, Н. Й.

Сяяли оченята новачок і юначок, які стояли по обох боках доріжки, якою мав проходити Єпископ Йосиф Шмондюк, що приїхав в гостину до Пластового Табору „Вовча Тропа" в Іст Четгемі. Це „День Пластунки" і Владика має вшанувати своєю присутністю це свято. Чекають в напруженні маленькі Жабки, Черепашки, Сосонки, Зозульки, Рибки з своїми тотемами перед тріюмфальною брамою. Батьки і ми; гості - відвідувачі, мали милу нагоду спостерігати ту сердечну зустріч наших дітей з Владикою. При вході привітав хлібом - сіллю Достойного Гостя інж. В. Соболта від Управи Оселі в асисті М. Юзенева, таборового референта, Т. Триша, господарського референта і п. М. Савицького. Командантка Христина Навроцька привітала Владику в імені Крайової Пластової Старшини; а юначка Леся Дума від пластунок, вручаючи квіти. Привітав Владику і о. Ю. Менцінський, капелян Оселі, в асисті о. Осідача, пароха Гадсону. В найбільшому порядку і пошані попровадили пластунки Дорогого Гостя на площу табору, де мала відбутися дефіляда учасниць табору.

Велика чотирокутна площа, обрамована рядами нашої молоді. Всі стоять здисципліновано з прапорами. На трибуні сидить Владика в окруженні пластової старшини. Перша вітає Дорогого Гостя в імені Крайової Пластової Старшини ком. Христя Навроцька. Яків Шегрин з Бостону, командант новацького табору пластунів, вітає від куреня Хмельниченків, що в ті дні мали на Оселі Курінну Раду. Бунчужна юначок М. Стадницька - Гельбік здає звіт командантці „Дня Пластунки" Ніні Самокіш, а та з черги кр. ком. Х. Навроцькій. Писар Ксеня Гординська відчитала наказ дня, з якого ми довідалися, що участь в святі беруть понад 200 пластунок.

В просторій, чистенькій їдальні зароїлося. Дівчата з апетитом заїдають смачний обід, щасливі, що між ними знаходиться Владика, — як гість при столі.

Короткий відпочинок і відвідини таборів розпочалися. Насамперед відвідав Владика в товаристві Х. Навроцької і Анни Бойцун, командантки табору юначок, їхній табір на горішній площі в смерековім лісі, де розташувалося 14 шатер. При вході під прапорами пишається мапа України з зазначенням головних міст і рік, а друга мапа з відзначенням рейду УПА. Мапи виконані руками юначок прецизно. Назва табору означена числами 25 - 50, тобто присвячена пам'яті двох історичних річниць.

Достойний Гість звертався до всіх учасниць, цікавлячись їх працею. Юначки відспівали на закінчення кілька пісень.

Черговою візитою був табор новачок. Всі дівчатка з поспіхом перебирались в народні одяги, прикрашали головки квіточками і, сплівши великий вінок з жита, вітали Владику при вході до свого табору. Перейшовши на площу перед своїми домиками - куренями, перевели церемоніял обжинок. Варто було побачити, з якою радістю виконували діти свої точки програми. Владика відвідував усі курені, говорив, розпитував дітей, що рядочком уставилися перед своїми приміщеннями. І діти були раді і щасливі. Таких хвилин особистої зустрічі не забувається.

Показ умілостей пластунок відбувся безпосередньо по візитах обох таборів. І знову заповнилася велика площа пластунками, що рівними рядами вмаршували на призначені місця. Пластунка мали щастя на своє свято. День був прегарний, а легіт вітру і запах трав та квітів створював ілюзію Підлютого чи інших наших пластових Осель на рідній землі. Новачки виконували різні вправи та акуратно викінчені вежі, а юначки оригінально виписали з своїх осіб живі числа історичних дат 25 - і 50 на мураві.

По молебні, що його Владика відслужив о год. 6-ій в каплиці Оселі, від'їхав під оклики пластунок, уставлених рядом вздовж дороги: „Многая літа" та „Щаслива Вам дорога!"

Вогник новачок у суботу вечором був дуже милий. Дівчатка посідали на полянці довкола, і співали, розказували, що то на Україні в лісі росте, які зілля - трави і дерева, які пташки і звірятка живуть в українських лісах. Бунчужна новачок Марійка Шевчук, талановита молода пластунка, вміло і цікаво вела програму. Програма не була довга, бо дівчатка мусіли в приписаній порі йти спати. Тому батьки і гості з жалем розходились. А командантка новачок, уважлива і завжди усміхнена Ніна Самокіш, слідкувала, щоб усе було в порядку. Вже діти були в ліжках, а командантка ходила від куреня до куреня і чуйним оком матері наглядала дітей - новачок, що були під її опікою.

Ватра юначок, що відбулася дещо пізніше, була присвячена 25-літтю УПА і 50-літтю Української Державности в першій частині і веселій програмі в другій. В цікавій і гарно виголошеній програмі сказав свої спогади командир УПА Максим Скорупський. Вміло проводила програмою енергійна, повна життєрадости і дотепу, бунчужна Марійка Гельбік.

Високо палало полум'я великої ватри, пластунки співали і співали... Місяць приглядався прижмуреним оком і зірки моргали до розспіваної щасливої молоді. До юначок долучився курінь Хмельниченків і відгомін співу розходився далеко-далеко лісами — горами.

„День Пластунки" закінчився. І так пригадався мені рідний край. І бачу, як крізь мряку пластунів, що 1914 р. брали участь в Шевченківськім святі у Львові, що незабаром пішли як УСС-и визволяти рідний край. І пригадуються табори: Старява коло Добромиля, Підлюте чи Космач, куди мої сини їздили зі Львова на табори.

Давно - давно те було, так здається, що вже ніколи не вернеться. Але ні! Ідея Пласту не загинула. За горами і морями розгорівся вогник Пластової ідеї до великих розмірів, і далеко від рідної землі вона виховує молодь і сталить характери для великої мети.

І яке радісне помічення. Ходячи поміж дівчатками, чула я виключно українську мову. І то якраз дівчата, майбутні виховниці і матері, не цураються мови своїх батьків і шанують її. Можемо з ясним чолом дивитися в наше майбутнє.

Як це добре мати добрих сусідів. Я вдячна ПП. Іванчишинам, що, їдучи автом на Пластову Оселю до своєї донечки, спинилися під моєю хатою і забрали з собою. Завдяки їм я пережила чудовий день, що так рідко тепер трапляється.

Ольга Соневицька

Фінікс, Арізона

МАНІФЕСТАЦІЯ З ПРИВОДУ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Цьогорічне святкування Тижня Поневолених Націй відбулось 8 серпня о год. 8 вечером в парку Енкенто при співучасті американців та запрошених гостей. Перед початком маніфестації і в мистецькій частині програми військова оркестра 541 полку летунства відіграла низку маршів та пісень.

12 липня проклямацію про Тиждень Поневолених Націй підписав губернатор Арізони Джек Вілліямс, просячи населення про моральну поміч для уярмлених народів.

Під звуки військового маршу почесні відділи Армії, Морського і Летунського Корпусів та Національної Ґвардії, несли свої прапори на трибуну на призначені місця. Інвокацію - Молитву провів о. Френк Врентон з Епископальної Церкви. Святом проводив Вільсон Палмер. Він подавав коротку історію і час поневолення даної нації, а три прапороносці вносили прапор на трибуну, де кожна нація мала визначене написом місце. Свято відкрив член Комітету Війтас Модарт.. Голова Комітету Тижня Поневолених Націй інж. В. Чопівський в своїм слові вказав, що російська імперія збудована в більшій частині на неросійській території і пропонував ревізію політики ЗДА відносно СССР. Прочитано телеграми привіти від: Вері Голдвотера, сенатора Павла Феніна, конгресмена Джана Ровдса, конгр. Стайгера. На святі присутній був мейор міста Фініксу, Мілтон Ґреґем.

Військовий капелян американської армії, М. Рейнолдс, молився за всіх тих героїв, що впали у В'єтнамі та всіх упавших з поневолених націй, котрі віддали життя в обороні свободи свого народу. Відділ Амер Легіо ч. 41 сальвами пострілів віддав честь упавшим, а сурмач сумно відіграв „Ніч вже йде".

Головну промову виголосив адвокат Г. Аббот, котрий боровся в II-ій світовій війні в Европі. Знаменні його слова: „Ми мали силу розбити комунізм у 1945 році, але ми не мали сильної волі і забули вивчити минулі історичні помилки".

В мистецькій частині свята група хлопців і дівчат, понад 50 осіб, в супроводі ґітари, відспівали хорово пісні: „То є моя батьківщина", „Свобода то є самопожертва і треба платити ціну", „Старинний Рим упав, бо не було бойового духа".

Амер. скавти під проводом М. Нобел виконали патріотичну інсценізацію.

Після відмовлення молитви під проводом о. Веслей Дарби та винесення прапорів — закінчено свято.

В маніфестації взяли участь: українці, литовці, латиші, мадяри, серби, хорвати та інші народи.

Організація маніфестації та друк англомовної брошури про Поневолені Нації вимагають багато коштів. Слід відмітити, що тільки кілька осіб з укр. групи зложили жертви на ту таку корисну і потрібну акцію.

Дмитро Владимір.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПОРЕКОМЕНДУВАВ РОМАНА РУДНИЦЬКОГО ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ КОНЦЕРТІВ

Філядельфія. — Державний Департамент, через його Інститут Міжнародної Едукації, порекомендував 24-річного пяніста-віртуоза Романа Рудницького, щоб він репрезентував молодих американських віртуозів на музичних фестивалях у Швайцарії та в Італії. Роман Рудницький вже вилетів до Европи, де перебуватиме один місяць. Звідти він повернеться до своїх обов'язків члена професорського збору вищої Музичної Школи університету Індіяна, а з 1-го жовтня розпочне в ЗДА свій концертовий сезон, як соліст із Симфонічною оркестрою в Фарґо, Півн. Дакота.

У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого МУЖА і БАТЬКА

бл. п. БОГДАНА МЕЛЬНИКА

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в ЦЕРКВІ СВ. МИХАЇЛА в МОНТРЕАЛІ
в суботу, 2-го вересня 1967 р.
о год. 8-ій рано
Приятелів і Знайомих просимо про молитви за спокій Його Душі.
Дружина — БРОНИСЛАВА
Сини — РОМАН і АНДРІЙ

ЖЕРТВИ ТЕРОРУ КОМУНІСТІВ У В'ЄТНАМІ

В'єтнамські комуністи посилили свою терористичну роботу у Південному В'єтнамі у зв'язку з тамошніми президентськими виборами, які мають відбутися 3 вересня ц.р. Жертвами того терору падуть майже виключно цивільні особи. На світлині бачимо в'єтнамця, який тримає на руках раненого в отакому безглуздому терористичному акті свого малого сина, на вулиці в містечку Кан То. Поруч — шпитальний амбулянс. На вулиці видно ще інших ранених від бомби, що її кинув між людей терорист-мотоцикліст.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН у ЗДА

ШЕВЧЕНКО як ГУМАНІСТ

На цю тему прочитав доповідь проф. В. Одайник в Шевченкознавчому інституті УВАН в Ню Йорку 11-го березня ц.р.

Конференцію відкрив президент Академії проф. Олександер Архімович. Він представив публіці доповідача, як здібного науковця, що народився в українській родині 10-го квітня 1938 в Остраві, Чехословаччина, і який здобув освіту в Америці. В. Одайник тепер готує свою докторську дисертацію, але ще 1965-го року видатне американське видавництво „Дабл Дей енд Компані" видало першу філософську книжку Одайника „Марксизм і екзистенціялізм".

Основні думки доповіді Одайника:

Гуманізм — це світогляд, що робить головний наголос на людину, на її поступ тут на землі, і який має віру в уміння людини керувати собою, своїм оточенням і своєю майбутністю. Гуманізм — ці віра в гідність та свободу людини.

Історично початок гуманізму — в релігіях Конфуція і Буди, які спрямовують головну увагу на щастя і радість людини на землі. В мітологічному сенсі богом гуманізму є Прометей, першими свідомими поклонниками якого були атенські греки. Похоронну проповідь Перікла, що описує творчий та винахідливий дух Атен, уважають першим гуманістичним маніфестом. Твердження софіста Протагора, що „людина, — це міра всіх речей" — перший закон гуманізму.

Стоіки додали ідеї рівности і братерства, а епікуреїзм — дав натуралістичну етику і філософію. Рим керувався цими концепціями, а християнство посилило тенденцію людини і до „гуманізування" релігії.

Відродження в 15-му столітті вернулося до ідей звеличання людства та індивідуума і до твердження про красу і добрість матеріяльного світу.

Розвиток науки побільшив віру в здібність людини керувати світом і володіти своєю долею. Тоді поступові гуманісти відвернулися від надприродної релігії.

18 століття зі своєю оптимістичною вірою в людину, в її інтелект і її творче уміння розвиватися, удосконалюватися, бути щасливою — вважають золотою добою гуманізму.

Модерний гуманізм стоїть на основних гуманістичних концепціях, формулованих в добах Відродження та Просвічення. Головно він робить зусилля зреалізувати ці ідеї в суспільному житті.

Модерне бажання перетворити в дійсність засади гуманізму, — це головна прикмета життя і творчости Тараса Шевченка. Всі його творчі зусилля прямо інспіровані гуманістичними ідеалами, а саме: його яскрава любов до природи та всього прекрасного, його палке бажання осягнути свободу, справедливість та правду тут на землі, його пошана терства, його протест проти до людини і прагнення братерства, його протести проти економічного і політичного поневолення та та проти дегуманізації людини.

Шевченків гуманізм — „двосічний меч": з одного боку Шевченко бачить, який прекрасний світ, і як людина може і повинна жити як вільна творча одиниця. А з другого боку він бачить, що людина знищила красу світа, що вона сама себе та інших перетворила на негідні, злобні та жорстокі створіння. Чутлива душа Шевченка бунтується проти такого звихнення всього найкращого в людині, і з гнівом він домагається нещадного суду та кривавої помсти, щоб знищити це фальшиве і неприродне гноблення людини. Гуманізм Шевченка не проявляється в абстрактній сентиментальності, його гуманізм — конкретний дійовий і войовничий.

Гуманізм Шевченка, його любов та пошана до людини і життя, що були так пригноблені на Україні, — зробили його українським патріотом. У нього гуманізм і патріотизм зливаються в одно почуття. Бо конкретний практичний гуманізм кристалізується в правдивому патріотизмі. Гуманізм зробив Шевченка українським патріотом, але гуманізм також не дозволив йому стати вузьким шовіністом.

В центрі життя і творчости Шевченка стоїть його гуманізм. Шевченко обіцяє, що залишиться вірним гуманістичним ідеалам і після смерти. Всі його гуманістичні думки та домагання прекрасно коротко та яскраво передані в „Заповіті". Там видно його любов до України, до української природи, його відношення до Бога, його заклик до справедливої кривавої боротьби за волю людини, й України, і його братерське почуття до земляків — українців.

Заповіт писаний для нас. В ньому Шевченко передає нам свої мрії і надії і вимагає, щоб ми здійснили ті гуманістичні ідеали любови і свободи, за які він боровся і для яких він дав своє життя.

Ю. Л.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 10-го ВЕРЕСНЯ 1967 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. о годині 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — Управа.

В УССР ставлять за приклад Польщу щодо використання лісових овочів, грибів, пасік тощо

Київ. — У журналі „Україна" ч. 13 опублікована велика стаття під наг. „Скарби під ногами", в якій інженер лісового господарства О. Гиндич наводить багато прикладів економічної вигоди й користи з масової заготівлі грибів, ягід у лісах України та прикладів, як в Карпатах „дві третини того лісового добра безповоротно гине". Винними за таку безгосподарність автор уважає не окремих людей, чи Укоопспілку, або лісовиків, особливо в Карпатах, а повну незорганізованість і неувагу до скарбів лісу. Так, у Карпатах, де є Філіял Українського науково - дослідного інституту лісового господарства, працює тільки один фахівець... Автор закликає повчитись цій справі в поляків, однак, не зазначає, що польське товариство „Ліс" є напівприватним господарством кооперативного типу:

„На закінчення коротко розповім про досвід сусідньої Польщі. 1945 р. там заснували товариство „Ліс". Згодом у кожному воєводстві вже були його філіяли. Товариство, яке стало по суті промисловою фірмою, спільно з лісівниками почало розвивати бджільництво, вирощувати на спеціяльно відведених ділянках ягоди, зокрема чорницю. Закладено цілі плянтації грибів, їх вміло заготовляють, маринують і сушать. Першокласна продукція йде не тільки на внутрішній, а й на зовнішній ринок. Поляки експортують дари лісу в Англію, Францію, інші країни й одержують золоту валюту. Прибуток від побічного користування перевищує доходи основних видів: тобто ягоди, гриби й лікарські рослини дають більше зиску, ніж традиційна деревина. То хіба ж у нас земля гірша, ліси бідніші чи бракує знавців свого діла?"

Звичайно, в Україні не бракує знавців того діла і ліси не бідніші від польських — бракує там більшої свободи для власної ініціятиви та кращого персонального заробітку.

(К.)

ТАРЗАН, ч. 5864. Знайшов, чого шукав!

Тепер, під охороною темноти, цькована людина йшла до надбережжя.

Він випитував моряків про маловідомі вантажні кораблі...

Аж поки не знайшов капітана, якого корабель мав плисти до Африки!